

Қазақстан Республикасы халқының орта есеппен жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табысы

Жариялау күні: 02.10.2026

Келесі жариялау күні: 04.10.2027

1. Түйінді тұстар

2. Жылдағы жан басына шаққандағы орташа атаулы және нақты ақшалай табыстар

3. Глоссарий

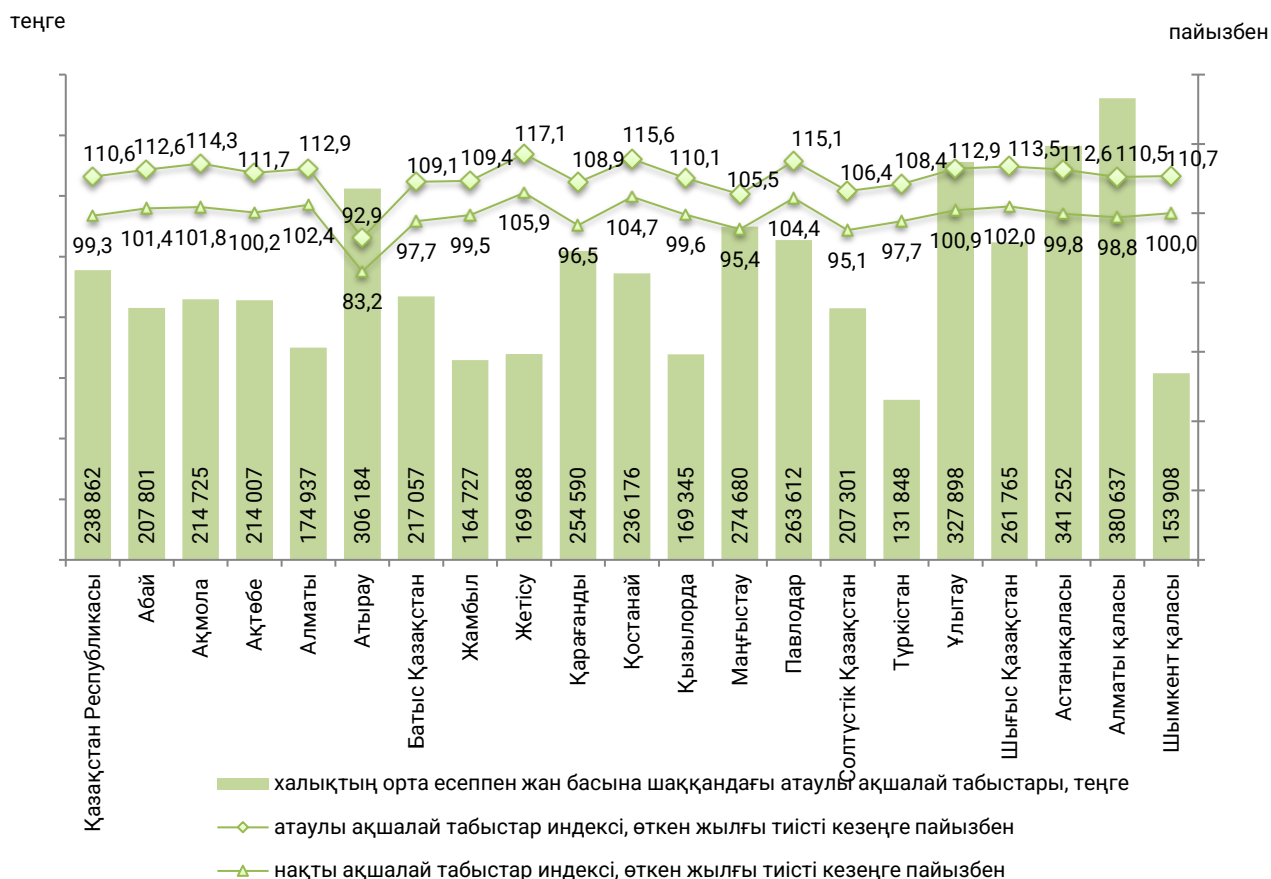
4. Әдістемелік түсініктемелер

5. Пайдалы сілтемелер

1. Түйінді тұстар

2025 жылғы бағалау бойынша халықтың жан басына шаққандағы орташа атаулы ақшалай табыстары айына 238862 теңгені құрады, бұл 2024 жылмен салыстырғанда 10,6% жоғары, көрсетілген кезеңде нақты ақшалай табыстар 0,7% төмендеді.

Халықтың атаулы және нақты ақшалай табыстары

2. Жылдағы жан басына шаққандағы орташа атаулы және нақты ақшалай табыстар

2025 жылғы Қазақстан Республикасындағы халықтың орта есеппен жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табыстары айына 238862 теңгені құрады және 2024 жылмен салыстырғанда 10,6% өсті. Осы кезеңнің тұтыну бағаларының индексі (11,4%) ескере отырып, халықтың ақшалай табыстары нақты мәнде 0,7% төмендеді.

Халықтың атаулы және нақты ақшалай табыстары (бағалау)

	Халықтың орта есеппен жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табыстары, теңге		Ақшалай табыстар индексі 2025 жыл 2024 жылға, пайызбен	
	2025 жыл	2024 жыл	атаулы	нақты
Қазақстан Республикасы	238 862	215 979	110,6	99,3
Абай	207 801	184 607	112,6	101,4
Ақмола	214 725	187 922	114,3	101,8
Ақтөбе	214 007	191 514	111,7	100,2
Алматы	174 937	154 919	112,9	102,4
Атырау	306 184	329 734	92,9	83,2
БатысҚазақстан	217 057	198 935	109,1	97,7
Жамбыл	164 727	150 627	109,4	99,5
Жетісу	169 688	144 875	117,1	105,9
Қарағанды	254 590	233 677	108,9	96,5
Қостанай	236 176	204 267	115,6	104,7
Қызылорда	169 345	153 751	110,1	99,6
Маңғыстау	274 680	260 252	105,5	95,4
Павлодар	263 612	229 108	115,1	104,4
СолтүстікҚазақстан	207 301	194 843	106,4	95,1
Түркістан	131 848	121 620	108,4	97,7
Ұлытау	327 898	290 529	112,9	100,9
ШығысҚазақстан	261 765	230 718	113,5	102,0
Астанақаласы	341 252	303 175	112,6	99,8
Алматы қаласы	380 637	344 454	110,5	98,8
Шымкент қаласы	153 908	139 044	110,7	100,0
Мах	380 637	344 454	117,1	105,9
Min	131 848	121 620	92,9	83,2
Max /Min, раз	2,9	2,8	1,3	1,3

2025 жылғы халықтың орта есеппен айына жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табыстары ең жоғары мәні Алматы қаласы (380637 теңге) және Астана қаласында (341252 теңге) тіркелген.

Өңірлер бөлінісінде өткен жылмен салыстырғанда атаулы ақшалай табыстардың ең үлкен өсуі Жетісу облысында – 17,1% тіркелді.

Динамикалық кестелер:

[1. Халықтың жан басына шаққандағы орташа атаулы ақшалай табыстары \(жылдық\)](#)

[2. Атаулы ақшалай табыстар индексі \(жылдық\)](#)

[3. Нақты ақшалай табыстар индексі \(жылдық\)](#)

3. Глоссарий

Халықтың атаулы ақшалай табыстары (бағалау) - халықтың ағымдағы тұтынуға, өндірістік қызметке және жинақтауға бағыттайтын ақшалай қаражаты;

Атаулы ақшалай табыстар индексі-базистік кезеңмен салыстырғанда есепті кезеңдегі атаулы ақшалай табыстардың өзгеруін сипаттайтын салыстырмалы көрсеткіш;

Нақты ақшалай табыстар индексі-базистік кезеңмен салыстырғанда есепті кезеңдегі бағалардың өзгеруін ескере отырып, атаулы ақшалай табыстардың өзгеруін сипаттайтын салыстырмалы көрсеткіш;

Жалдамалы жұмыспен қамтудан түсетін табыс - жалақы, көтермелеу төлемінің барлық түрлері, жалақыға үстемеақылар, жұмыскерлер жұмыс орны бойынша алатын алымдар, сыйақылар мен жәрдемақылар;

Қызметкерлердің жалақысы (еңбекақы) қоры-ұйымдар есептеген жиынтық ақшалай қаражат, сондай-ақ салықтар мен басқа да ұстап қалуларды (табыс салығы) ескере отырып, қызметкерлердің еңбегіне ақы төлеу үшін ақшалай бірлікке аударылған заттай нысандағы қаражат (лауазымдық айлықақылар (тарифтік мөлшерлемелер), қосымша ақылар, үстемеақылар, сыйақылар, ынталандырушы және өтемдік сипаттағы төлемдер) міндетті зейнетақы жарналары), оларды қаржыландыру көзіне және нақты төлеу мерзіміне қарамастан;

Өзін-өзі жұмыспен қамтудан түсетін табыс-өзін-өзі жұмыспен қамту негізінде тауарлар мен қызметтерді өндіруден алынатын ақшалай және заттай нысандағы табыс;

Тұтыну бағаларының индексі (ТБИ) – халықтың жеке тұтыну үшін сатып алатын тауарлары мен қызметтерінің тіркелген себетіне бағалардың орташа деңгейінің уақыт бойынша өзгеруін сипаттайтын көрсеткіш.

4. Әдістемелік түсініктемелер

Халықтың жан басына шаққандағы орташа атаулы ақшалай табыстары туралы ақпарат Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитеті Төрағасының 2016 жылғы 21 қыркүйектегі № 214 бұйрығымен бекітілген, Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2016 жылғы 21 қазанда № 14350 болып тіркелген, халықтың атаулы ақшалай табыстарын есептеу (бағалау) жөніндегі әдістемеге сәйкес ай сайынғы, тоқсан сайынғы және жылдық негізде қалыптастырылады.

Жан басына шаққандағы орташа атаулы ақшалай табыс көрсеткішін есептеу макро деңгейде халықтың табысы – жалдамалы жұмыспен қамтудан түсетін табыстар (жалақы), дербес жұмыспен қамтудан түсетін табыстар, төленген әлеуметтік трансферттер, басқа да табыстар туралы барлық деректерді (статистикалық және әкімшілік) біріктіру жолымен жүзеге асырылады, өйткені есептеу бір адамға шаққанда жүргізіледі.

Халықтың атаулы ақшалай табыстарын бағалау (бұдан әрі - ХААТ) жыл басынан бастап кезең ішінде тек Қазақстан Республикасы бойынша, ал тоқсан мен жыл ішінде-Қазақстан Республикасы мен өңірлер бойынша өспелі қорытындымен ай сайын жүргізіледі.

Халықтың жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табыстарын есептеу келесі негізгі кезеңдерді қамтиды:

- 1) жалдану бойынша жұмыстан түскен атаулы ақшалай табыстарды есептеу;
- 2) еңбек ақыны жасыруға жете есептеу коэффициентін есептеу;
- 3) өз бетінше жұмыспен қамтылудан түскен атаулы ақшалай табыстарды есептеу;
- 4) халыққа төленген ағымдағы трансферттерді есептеу;
- 5) халықтың өзге де ақшалай табыстарын есептеу;
- 6) жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табыстарды есептеу;
- 7) атаулы және нақты ақшалай табыстар индекстерін есептеу.

Жан басына шаққандағы орташа атаулы ақшалай табысты есептеу

ХААТ жалпы шамасы жалдамалы жұмыстан, өз бетінше жұмыспен қамтылудан түскен табыстарды, ағымдағы төленген трансферттерді және өзге де ақшалай табыстарды жиынтықтау жолымен анықталады.

Жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табыс мынадай формуламен анықталады:

$$ААТ_{\text{жан басына/шақ}} = \frac{\sum ААТ_{\text{жалпы}}}{\text{Саны}_{\text{халық}}}$$

мұнда:

$\sum ААТ_{\text{жалпы}}$ – есепті кезеңдегі ХААТ-тың жалпы сомасы;

$\text{Саны}_{\text{халық}}$ – есепті кезеңдегі елдегі халықтың саны.

Алғашқы статистикалық деректерді ұсыну мерзімінің әртүрлілігіне және жиынтық статистикалық деректер (ақпараттар) мен ведомстволық статистикалық байқаулар бойынша алынған деректерді нақтылауға (түзетуге) сәйкес ай, тоқсан мен жылдық кезеңдерге халықтың атаулы және нақты ақшалай табыстарының жалпы мөлшерін алдын ала есептеу (бірінші бағалау) және қайта есептеу (екінші бағалау немесе нақтылау) жүргізіледі.

Халықтың атаулы және нақты ақшалай табыстарын алдын ала есептеу жыл басынан бергі кезең үшін есептік кезеңнен кейінгі күнтізбелік 40-шы күні ай сайынғы және тоқсандық жиынтық статистикалық деректер (ақпараттар) және ведомстволық статистикалық байқаулар бойынша алынған деректер негізінде, сондай-ақ сарапшылық бағалау мен есептеу (бағалау) кезінде болмаған статистикалық көрсеткіштерді есептеу негізінде жүзеге асырылады.

Халықтың атаулы және нақты ақшалай табыстарын жыл басынан бергі кезеңге және жылға қайта есептеу (нақтыланған бағалау) жылдық жиынтық статистикалық деректер (ақпараттар) және ведомстволық статистикалық байқаулар бойынша алынған жылдық деректер негізінде есепті кезеңнен кейінгі жылдың қыркүйегінде жүзеге асырылады.

Атаулы ақшалай табыстың индексі есептеу.

ХААТ серпінін бағалау үшін атаулы ақшалай табыстардың индексі есептеледі:

$$ААТ_{\text{и}} = \frac{ААТ_{\text{е}}}{ААТ_{\text{б}}} * 100\%,$$

мұнда:

$ААТ_{\text{и}}$ - атаулы ақшалай табыстардың индексі;

$ААТ_{\text{е}}$ - есепті кезеңдегі жан басына шаққандағы орташа атаулы ақшалай табыс;

$ААТ_{\text{б}}$ - базистік кезеңдегі жан басына шаққандағы орташа атаулы ақшалай табыс.

Нақты ақшалай табыстың индекcін есептеу

Нақты көріністе жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табыс көрсеткішін есептеу тұтыну бағалары индекcінің көмегімен жүргізіледі.

Нақты көріністе жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табысты есептеу ағымдағы көрсеткішті базистік кезеңнің салыстырмалы бағаларына келтіру әдісімен мына формула бойынша жүзеге асырылады:

$$\text{НАТи} = \frac{\text{НАТи}}{\text{ТБИ}} * 100\%$$

мұнда:

НАТи – нақты ақшалай табыстардың индекcі;

ААТи – есепті кезеңдегі атаулы ақшалай табыстардың индекcі;

ТБИ – есепті кезеңдегі тұтыну бағаларының индекcі.

4. Пайдалы сілтемелер

Халықтың атаулы ақшалай табыстарын есептеу (бағалау бойынша) әдістемесі

Атаулы ақшалай табыстар, «Талдау» Ақпараттық-талдау жүйесі

Шығаруға жауапты: Еңбек және тұрмыс деңгейі статистикасы департаменті	Департамент директоры: Т. Демешева Тел. +77172 749022	Орындаушы: А. Мақшаева Тел. +7 7172 749262 E-mail: a.makshayeva@aspire.gov.kz	Мекенжай: 010000, Астана қаласы Мәңгілік ел даңғылы, 8 Министрліктер үйі, 4-кіреберіс
---	--	---	---

© Қазақстан Республикасы Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігінің Ұлттық статистика бюросы